

DJELATNOST ODSJEKA ZA ARHEOLOGIJU I ARHEOLOŠKOG ZAVODA FILOZOFSKOG FAKULTETA TIJEKOM 1995. GODINE

Tihomila Težak-Gregl
HR 10000 Zagreb, Hrvatska
Odsjek za arheologiju
Filozofskog fakulteta
I. Lučića 3

Redovita djelatnost

U akademsku godinu 1995/96. upisana su 33 nova redovita studenta, pa je tijekom te godine na odsjeku studiralo oko 120 studenata. U proljeće 1995. otvoren je novi tečaj poslijediplomskog studija na koji se upisalo 10 kandidata. Održana su dva ciklusa predavanja, a kao predavači sudjelovali su: M. Zaninović, N. Majnarić-Pandžić, P. Selem, A. Durman, M. Hoti, B. Kuntić-Makvić.

Nakon duljeg vremena početkom lipnja organizirana je stručna četverodnevna ekskurzija u Mađarsku. Četrdesetak studenata svih studijskih grupa i četiri nastavnika posjetili su Pečuh, Budimpeštu, Višegrad i Veszprem. U Pečuhu su uz vodstvo domaćina I. Ecsedya temeljito upoznali arheološke zbirke Ianus Panonius Muzeum-a, izložbu "Brončanodobna blaga u Mađarskoj", veličanstvenu katedralu i ranokršćanske oslikane mauzoleje, Zsolnay Museum te ostale znamenitosti ovog nadasve slikovitog baranjskog grada. U Budimpešti je nažalost Nemzeti Muzeum bio zatvoren zbog priprema za obilježavanje 100. obljetnice milenijske izložbe, no i u Muzeju lijepih umjetnosti (Sepmüvészeti muzeum) te u Povijesnom muzeju Budimpešte bilo je obilje zanimljivih i poučnih sadržaja za sve studente. Dakako, neizostavan je bio i obilazak Acquincuma i tamošnjeg muzeja. Višegrad s ostacima kraljevskih palača Matije Korvina i Beatrice Aragonske zorno je studentima predočio kako se istražuje i restaurira jedan srednjovjekovni kompleks. U Veszpremu je našu ekskurziju dočekala gđa Judit Regenye koja nas je provela kroz zbirke Bakony Museum-a i osobito zanimljivu izložbu "Prapovijesno industrijsko područje u Bakony brdima". Izložba je prikazala istraživanje prapovijesnog kamenoloma i njemu pripadajućeg naselja.

U studenom iste godine organiziran je i jednodnevni izlet u Italiju. Cilj je ovaj put bio posjet izložbi "Ebla" koja se održavala u dvorcu Miramare. Ujedno je to bila prigoda da se studenti upoznaju i s arheološkom baštinom Trsta, poglavito antičkim i ranokršćanskim spomenicima.

Projekti

Rad na projektima "Prapovijesno naselje u kontinentalnoj Hrvatskoj s infrastrukturom" voditeljice N. Majnarić-Pandžić i "Rana Antika na našoj obali" M. Zaninovića nastavljen je i tijekom ove godine obradom nalaza s prijašnjih istraživanja, rekognosciranjem i bilježenjem novih lokaliteta, te objavljivanjem postignutih rezultata.

Odsjek za arheologiju uključio se u rad Arheološke škole u Medulinu što ga je organizirao Međunarodni istraživački centar za arheologiju Međunarodnog središta hrvatskih sveučilišta u Istri, a čiji je cilj sustavno istraživanje nalazišta Vižula u Medulinu.

Arheološka iskopavanja

Desetak studenata pod vodstvom A. Durmana i M. Hoti sudjelovalo je u dva navrata pri iskopavanjima antičkog lokaliteta Vižula u Medulinu. Studenti arheologije sudjelovali su na istraživanjima romaničke crkve u Ozlju, srednjovjekovnih groblja u Stenjevcu (Zagreb) i Đakovu, antičkog kompleksa u Ščitarjevu, prapovijesnih tumula i antičke nekropole na Žumberku (Budinjak, Bratelji).

I. Karavanić s četvero studenata iskopavao je u Mujinoj pećini kod Trogira. Riječ je o paleolitičkom nalazištu, a istraživanja se provode u suradnji sa Zavičajnim muzejem Kaštela.

U okviru projekta "Rana antika na našoj obali" M. Zaninović je rekognoscirao područje Hvara istočno od Grada, predio hvarskih "Njiva" ispod sjevernih stijena gdje su ranije indicirani brončanodobni i željeznodobni položaji. U Maloj Milni nova je cesta otvorila sjeverni dio uvale pod stijenama, no pregled je zasad dao negativne rezultate. U području Staroga Grada nastavljen je obilazak predjela od Stražbenice prema zapadu dijela poluotoka Kabal. Tragovi zidova ukazuju na neke konstrukcije za sada nedefinirane namjene i podrijetla zbog gustog grmlja koje pokriva teren.

Međunarodna suradnja

U okviru znanstvenog projekta "Prapovijesno naselje u kontinentalnoj Hrvatskoj s infrastrukturom" uspostavljena je međunarodna suradnja s dr. Preston Miracle, voditeljem projekta "Changing Paleoenvironments and Epipaleolithic Adaptations in the Northern Adriatic Basin" (Univ. Ann Arbor, SAD). U okviru te suradnje radilo se na rekognosciranju i sondiranju špiljskih naseobina na Kvarneru (špilja Pupičina). S hrvatske strane u radovima su sudjelovali I. Karavanić i S. Vrdoljak.

A. Durman je zbog mjerenja dendrokronoloških uzoraka iz tri srednjovjekovne drvene građevine s lokaliteta Samostan Klarisa - Muzej grada Zagreba tijekom mjeseca svibnja boravio na sveučilištu Cornell, SAD. Dobiveni rezultati pokazuju da su sve tri spomenute građevine nastale u drugoj polovici 14. stoljeća.

S. Vrdoljak je uz potporu austrijske vlade dva mjeseca boravila u Beču na Institut für Ur- und Frühgeschichte.

Izložbe, znanstveni skupovi, javna predavanja

N. Majnarić-Pandžić je na Simpoziju o fundamentalnim istraživanjima HAZU održala predavanje "Stanje u hrvatskoj arheologiji i mogućnosti razvoja".

M. Zaninović je na znanstvenom skupu "Dall Indo a Thule: I Greci, I Romani, gli altri" što ga je organizirao Univerzitet u Trentu (Italija) i Associazione Italiana Cultura Classica sudjelovao s predavanjem "Influssi Mediterranei antichi nell' Illirico continentale". Na znanstvenom skupu HAD-a u Šibeniku M. Zaninović je iznio priopćenje "Scardona i Rider flavijevske fondacije".

M. Hoti je sudjelovala na međunarodnom skupu "Holy places in the Balkans" u Banskome (Bugarska) s referatom "Vučedol Culture and the question of prehistoric roots of some traits of the Greek religion." Na međunarodnom skupu "Urbana i pejzažna arheologija" u Medulinu, održanom u prosincu sudjelovali su A. Durman s referatom "Psihologija naseljavanja telova", M. Hoti s referatom "Korinški stil u odnosu prema otvorenom i zatvorenom prostoru", M. Sanader "Vilicus - prilog istraživanju upravljanja rimskim imanjima", S. Vrdoljak "Computer-assisted Analysis of Late Bronze Age Pottery from the Settlement Kalnik-Igrišće (NW Croatia)" i M. Šegvić "Arheološki park u Topuskome".

M. Sanader je na IV internationales Kolloquium über Probleme des Provinzialrömischen Kunstschaffens koji se održavao u Celju nastupila s predavanjem "Zur Ikonographie der Herkulesdarstellungen in Kroatien", dok je na znanstvenom skupu HAD-a iznijela "Neka zapažanja o istraživanjima austrijskih arheologa 19. stoljeća na području Hrvatske".

I. Karavanić je kao suautor triju znanstvenih postera sudjelovao na međunarodnim arheološkim kongresima u Grenoblu (Francuska) i Santiago de Compostela (Španjolska).

Na poziv Austrijskog arheološkog društva i Instituta za prapovijest Sveučilišta u Beču N. Majnarić-Pandžić održala je u prostorijama spomenutog instituta predavanje "Einige Beispiele des spätbronzezeitlichen Ansiedeln in Nordkroatien".

Na tribini Matice Hrvatske u Hvaru M. Zaninović je u kolovozu održao predavanje "17 stoljeća Dioklecijanove palače".

S. Vrdoljak je u klubu Mladih istraživača nastupila s predavanjem "Život brončanodobnog čovjeka u srednjoj Europi".

Marina Šegvić sudjelovala je u radu II. međunarodnog okruglog stola "Antički epigrafski i literarni izvori za prostor Alpe-Jadran, Zagreb 17-19. ožujka 1995., s priopćenjem "Hrvatski projekt epigrafskog korpusa". Sudjelovala je i u radu ljetne škole "Antička kultura hrvatskog Sredozemlja", Stari Grad 24. srpnja do 1. kolovoza 1995., s predavanjem "Antički natpisi i novac kao izvor za grčku i rimsku svakodnevicu". Na međunarodnom znanstvenom skupu "Landscapes and Monuments along the Amber Road", Sopron - Eisenstadt 15. do 18. listopada 1995., M. Šegvić je iznijela priopćenje "Jantarni grob iz Topuskog - The Tomb with Amber Finds from Topusko, Croatia".

Izdavačka djelatnost

Koncem 1995. izašla je iz tiska Opuscula archaeologica 18 u promijenjenom formatu koji je znatno prikladniji za objavu arheološke građe, zadržavši grafički izgled inauguriran u prethodnom broju posvećenom 100.toj obljetnici Arheološkog zavoda.

Doktorati, magisteriji

U veljači je pred povjerenstvom dr. M. Zaninović, dr. N. Majnarić-Pandžić i dr. B. Vikić mr. Zoran Gregl iz Arheološkog muzeja u Zagrebu uspješno obranio doktorski rad "Nekropole ranocarskog razdoblja u hrvatskom dijelu provincije Pannonia Superior".

Doktorat pod naslovom "Figuralna plastika u antičkoj Dardaniji" u svibnju je obranila Exlale Salihu Dobruna iz Albanološkog instituta u Prištini. Stručno povjerenstvo činili su: dr. Marin Zaninović, dr. Nenad Cambi iz Splita i dr. Nives Majnarić-Pandžić.

Mr. Miroslav Glavičić magistrirao je u Odsjeku za arheologiju obranivši rad "Antička Senia - Topografija i spomenici".

Znanstveni i stručni radovi objavljeni tijekom 1995. godine:

M. Zaninović:

1. Ranokršćanske crkve kao postaje plovnoga puta duž istočnoga Jadrana, VAHD, 86, Split 1993 (izišlo listopad 1995.), 125-146-
2. Chora Pharou, Pharos - Antički Stari Grad, Katalog izložbe, Zagreb 1995, 115-117.
3. Značajke rimskih vojničkih natpisa u Istri, Opuscula archaeologica 18 (1994), Zagreb 1995, 147-155.
4. Od Inda do Thule: Grci, Rimljani i drugi, (prikaz kongresa), Obavijesti HaAD-a, god. 27, br. 1, Zagreb 1995, 16-17.
5. Lorenzo Braccisi, Grecita di frontiera, Obavijesti HAD-a, god. 27, br. 1, Zagreb 1995, 45-46 (recenzija).
6. Villae rusticae u pejzažu otoka i obale antičke Dalmacije (sažetak pripćenja), Materijali, br. 7, Prilozi za povijest i kulturu Istre, Pula 1995, 16, 66.
7. Frane Bulić, Hrvatski spomenici u kninskoj okolici, Obavijesti HAD-a, god. 27, br. 3, Zagreb 1995, 61-62 (recenzija).
8. Stoljeće arheologije na šibenskome području, Šibenik 1995, Obavijesti HAD-a, god. 27, br. 3, Zagreb 1995, 72-73 (recenzija).

N. Majnarić-Pandžić

1. Novi kasnobrončanodobni grobovi iz Drljanovca kod Nove Rače, Bjelovarski zbornik 4-5, Bjelovar 1995, 43-56
2. O izložbi "Zagreb prije Zagreba", Informatica museologica 25, Zagreb 1995, 95-97
3. Ljubljanski grad - pečnice, Archaeologica Historica Slovenica 1, Ljubljana 1994, prikaz u obavijestima HAD-a XXVII, 1, 1995, 52-53
4. Z. Žeravica, Äxte u. Beile aus Dalmatien und anderen Teilen Kroatiens..., PBF IX, 18, Stuttgart 1993, prikaz u Obavijestima HAD-a XXVII, 2, 1995, 45-47
5. T. Knez, Novo Mesto III, Kapiteljska njiva - knežja gomila, Carniola Archaeologica 3, Novo Mesto 1993, prikaz u OA 18, 1994, 195-196

M. Jarak

1. F. P. Bargebuhr, The Paintings of the "New" Catacomb of the Via Latina and the Struggle of Christianity against Paganism, Heidelberg 1991, Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu, 3. s. XXVI-XXVII 1993-94, 174-176, recenzija
2. Martyres Pannoniae - The Chronological Position of the Pannonian Martyrs in the Course of Diocletian's Persecution, u zborniku Westillyricum und Nordostitalien in der Spätromischen Zeit, Situla 1996, Ljubljana, 263-289

3. T. Marasović, Graditeljstvo starohrvatskog doba u Dalmaciji, Split 1994, Obavijesti HAD-a 3/1995, 62-63, prikaz knjige.

I. Karavanić

1. Upper Paleolithic occupation levels and late-occurring Neandertal at Vindija cave (Croatia), Journal of Anthropological Research 51/1, Albuquerque, 9-35
2. Začeci simbolike i religijskih obreda u prapovijesnih lovaca i skupljača, Obnovljeni život 50/1, Zagreb 1995, 25-45

T. Težak-Gregl

1. Badenska kultura, Brončano doba, Daljska kultura, Drljanovac, Eneolitik, Korenovska kultura, Kostolačka kultura, Kultura žarnih polja, Martijanec-Kaptol, Neolitik - u: Enciklopedija hrvatske umjetnosti 1, A-N (ur. Ž. Domljan), Zagreb 1995.
2. Djelatnost Odsjeka za arheologiju i Arheološkog zavoda Filozofskog fakulteta u Zagrebu u 1993. g., Opuscula archaeologica 18 (1994), Zagreb 1995, 205-207

Mirjana Sanader

1. O kultu Herkula u Hrvatskoj, Opuscula archaeologica 18, (1994), Zagreb 1995, 87-114
2. Tragovi Vulkanovog kulta u rimskoj provinciji Dalmaciji, Arheološki radovi i rasprave 12/1995, 257-268
3. O istraživanjima austrijskih arheologa 19. st. na području Hrvatske, Hrvatska revija 4, 1995, 509-521
4. Prilog poznavanju antičke povijesti grada Splita, Rundschau - Smotra 2, 1995, 33-37
5. EBLA - arheološka senzacija koja traje, Hrvatsko slovo, br. 32, 1. prosinca 1995, str. 19. Rad je objavljen i u "Obavijestima HAD-a", br. 1, god. XXVIII/96, 66-67
6. Topusko - Arheološki zapis "iz nezaboravljenog kraja", Hrvatsko slovo br. 29, 10. studenoga 1995, str. 20
7. Međunarodni kolokvij o problemima provincijalne arheologije, Obavijesti HAD-a br. 2, god. XXVII/95, 26-27
8. Šibensko područje od pretpovijesti do srednjovjekovlja, Hrvatsko slovo br. 27, 27. listopada 1995, str. 20
9. Urbana i pejzažna arheologija - međunarodno arheološko znanstveno savjetovanje, Obavijesti HAD-a br. 3, god. XXVII/95, 35-37
10. Wolfgang Decker, Sport in der griechischen antike - von minoischen Wettkampf bis zu den Olympischen Spielen, Obavijesti HAD-a br. 3, god. XXVII/95, str. 65

11. Christian Habicht, Athen - die Geschichte der Stadt in hellenistischer Zeit, Obavijesti HAD-a br. 3, god. XXVII/95, 63-64
12. Frank Kolb, Rom - die Geschichte der Stadt in der Antike, Obavijesti HAD-a br. 3, god. XXVII/95, 66-67
13. Joachen Martin, Das alte Rom, Obavijesti HAD-a br. 1, god. XXVII/95, 44-45
14. Jane F. Gardner, Frauen im Antiken Rom, Opuscula Archaeologica 18, Zagreb 1995, 199-200
15. Vilicus - prilog istraživanju upravljanja rimskim imanjima u Iliriku, sažeto priopćenje, Međunarodno arheološko znanstveno savjetovanje "Urbana i pejzažna arheologija", Medulin 7.-10. prosinca 1995, sažetak priopćenja, Materijali 7, Zagreb 1995, 24-25

Marina Hoti

1. A Girl picking flowers from Stabiae, Opuscula archaeologica 18, (1994), Zagreb 1995, 115-132

Snježana Vrdoljak

1. Rastko Vasić, Die Sichel im Zentralbalkan, PBF XVII, 5, Band, Stuttgart 1994: Franz Steiner Verlag, (recenzija), Opuscula archaeologica 18, Zagreb 1995, 129-130
2. Snježana Vrdoljak & Stašo Forenbaher, Bronze-casting and organisation of production at Kalnik-Igrišće (Croatia), Antiquity 69, London 1995, 577-582

Marina Šegvić

1. Antička Grčka, recenzija TV serije od 4 nastavka, emitirano u listopadu 1995.
2. Antički Rim, recenzija TV emisije, emitirane u listopadu 1995.
3. Arheološki park u Topuskom, "Urbana i pejzažna arheologija", Međunarodni znanstveni skup, Medulin 7.-10. prosinca 1995., Materijali 7, Pula 1995, 33, 82-83 (sažetak priopćenja)